

POZDRAVLJENI, 9.A!

Pri tej nalogi se boste zabavali 😊! Obljubim.

Uživajte!

KARIKATURA

Kako lahko prepoznamo upodobljeno osebo skozi popačeno risbo karikature?
In zakaj si je oseba na karikaturi bistveno bolj podobna, kot si je na fotografiji?

Obrazi ljudi so zgrajeni v isti podobi, zato naše oči ob prepoznavanju le- teh iščejo specifične lastnosti, ki se od ostalih obrazov ljudi razlikujejo. Vsak obraz si zapomnijo po določeni kombinaciji lastnosti. Osredotočijo se na lastnost, ki obraz razlikuje od drugih – in zanemarijo tisto, kar je drugim obrazom podobno. Zapomnijo si na primer daljši nos, večje oči, debelejša obrvi, podolgovat vrat, itd.

Karikaturist se zanaša prav na upodobitev teh “napak”. V izdelku lahko opazovalec kljub vsej popačenosti prepozna obraz portretiranca, čeprav risba ne temelji na realističnih proporcih.

V slovarju likovne umetnosti pod besedo karikatura najdemo naslednjo oznako: »**Karikatura je pretirana, spačena ali izkrivljena (običajno risarska) upodobitev značilnih človeških lastnosti, političnih, družbenih razmer, večinoma satirična, humoristično kritična ali posmehljiva**« (Rojec, Bernik, Hudoklin – Šimaga, Štular, 1979, str..119)

Beseda karikatura izhaja iz latinske besede »caricatura«.

Pri risanju karikature umetnik **ne** upošteva proporcev.

Karikatura **poudari** in **ne popači** portretirančeve lastnosti. Če ima na primer portretiranec rahlo prifrknjen nos, bo to v karikaturi izrazito poudarjeno. Če ima nekdo brke, bodo ti v njegovi karikaturi narisani čez cel obraz in morda še

dlje. Karikature deformirajo obraz oz. posamezne dele obraza. Včasih karikatura odkriva in poudarja napake posameznika ali družbe.

Vrste karikatur:

PORTRETNA KARIKATURA:

V prvi plan postavlja portretiranca (tistega, katerega smo se odločili upodobiti), njegove obrazne in telesne značilnosti.

Pri taki karikaturi je lahko opisan tudi določen dogodek, po katerem je oseba znana, vendar je ta drugotnega pomena.

Ker gre za portretno karikaturu, bi moral gledalec prepoznati upodobljenca brez podpisa.

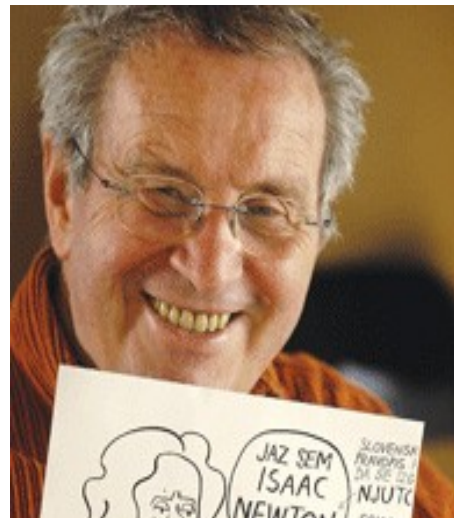

Avtor: Božo Kos, avtoportret

Fotografija znanega slovenskega karikaturista, ilustratorja in avtorja stripov Boža Kosa

Vir 1. slike: <https://www.mladina.si/47017/bozo-kos-1931-2009/>

Vir 2 slike: <http://zgodovina.si/bozo-kos/>

SITUACIJSKA KARIKATURA:

Pri situacijski karikaturi je za razliko od portretne karikature najpomembnejše prepoznavanje situacije oziroma dogodka, zato je prepoznavnost nastopajočih oseb v drugem planu.

Avtor dela: Aljana Primožič Fridauer

Vir: <https://www.vecer.com/karikature-za-zdravje-ker-je-smeh-pol-zdravja-10145316>

POLITIČNA KARIKATURA:

Že ime politična karikatura nam pove, da se nekatera karikatura največkrat pojavlja v tiskanih medijih kot komentar in odziv na aktualne politične dogodke. Pri politični je v prvem planu **dogodek in šele nato značilnost osebe**.

Avtor: Miki Muster

Vir: <https://beta.publishwall.si/vladislav.stres/post/423382/poklon-ustvarjalnosti-mikija-mustra>

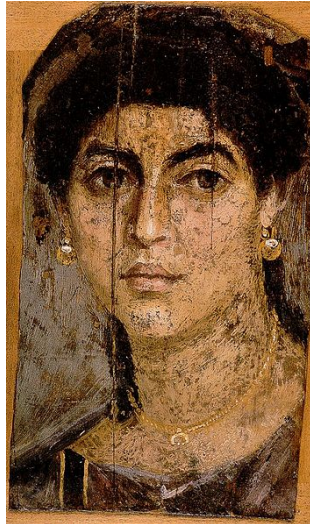
Opredelitev in značilnosti portreta

Portret je umetniški prikaz človeške glave. Lahko je posnet kot fotografija, lahko je slika, risba, kip ali neka druga predstavitev, v kateri je poudarjen portretirančev obraz. Portret **ni samo navidezni** posnetek obraznih potez, pač

pa je pri dobrem portretu poudarek na čustvih in osebnostnih lastnostih, ki pripadajo portretirani osebi.

Skozi zgodovino je bil portret vedno eden izmed prvih in najpomembnejših motivov likovne umetnosti.

Realistični portreti v likovni umetnosti so se dobro razvili že v starem Egiptu. Vse do današnjega časa je portret ohranil pomembno mesto v likovnem ustvarjanju.

Egiptovski portret, od 2. do 4. stoletja našega štetja, enkavstika

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2258/index7.html>

Portret v slikarstvu

Mona Lisa, Leonardo da Vinci, 1503-1505, olje na platnu

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2258/index7.html>

Portret v kiparstvu

David, Michelangelo, okrog leta 1504, marmor

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2258/index7.html>

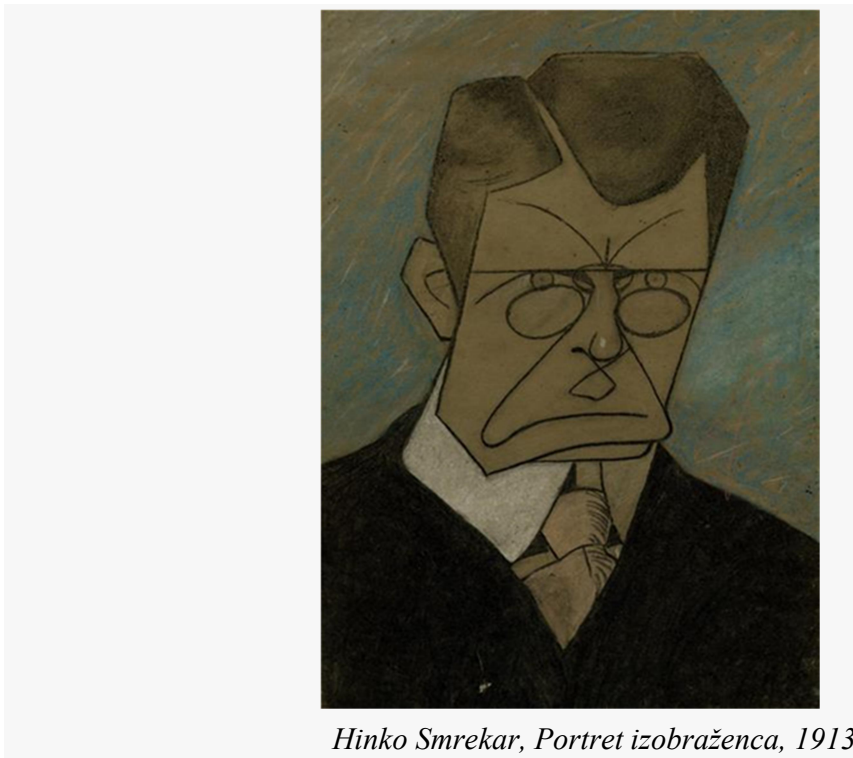
Portret v fotografiji

Portretna fotografija fotografa Janeza Marolta

Vir: <https://marolt-photography.com/portretna-fotografija/>

Po obratu lahko delimo portrete:

Frontalni portret- portretiranec gleda neposredno v umetnika.

Hinko Smrekar, Portret izobraženca, 1913

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2258/index5.html>

Portret v strogem profilu:

Ladislav Kondor, » Jože Toplak st.«, papir, svinčnik, barvni svinčnik, 1943

Potrete lahko delimo tudi po obsegu ali izrezu:

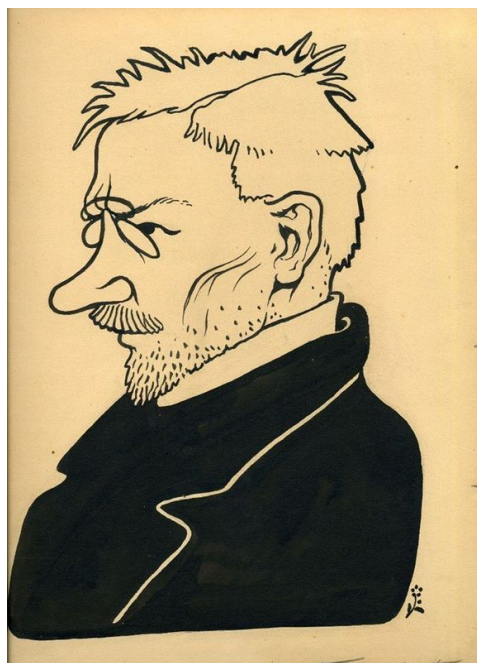
- Minimalna upodobitev glave in obraza

Avtor: Henrie Matisse

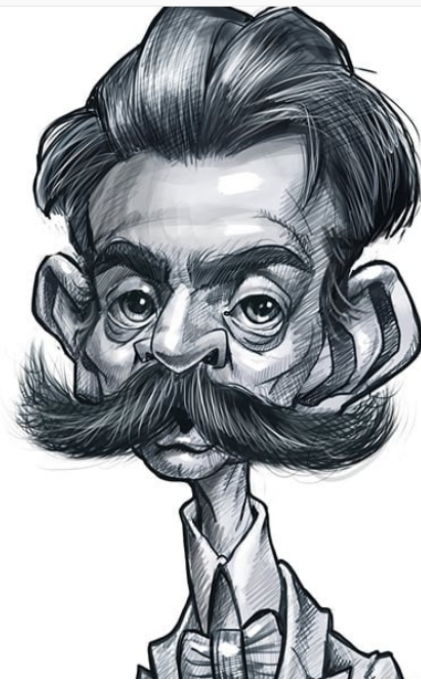
Vir:<https://www.pinterest.cl/pin/742671794791451194/>

- Doprski portret

Maksim Gaspari, » Župančičeva portretna karikatura«

Vir:<https://www.rtvsl.si/kultura/razstave/vec-humorja-univerzalna-udarnost-sto-let-starih-karikatur/318107>

Karikatura portreta Ivana Cankarja

- Celopostavni portret

-

Ladislav Kondor, »Dama s svetlimi lasmi«, 1948

AVTOPORTERT:

Avtoportret nastane takrat, kadar kdo portretira samega sebe. Lahko se nariše, naslika, fotografira ali izdela kip. Prvi prepoznavni avtoportreti so znani od srednjega veka naprej. Pogosteje pa so se začeli pojavljati v času renesanse. Slaven slikar Rembrandt, recimo, je znan po celi seriji avtoportretov.

Rembrandt van Rijn, Mladostni avtoportret, 1627, olje na lesu

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2258/index6.html>

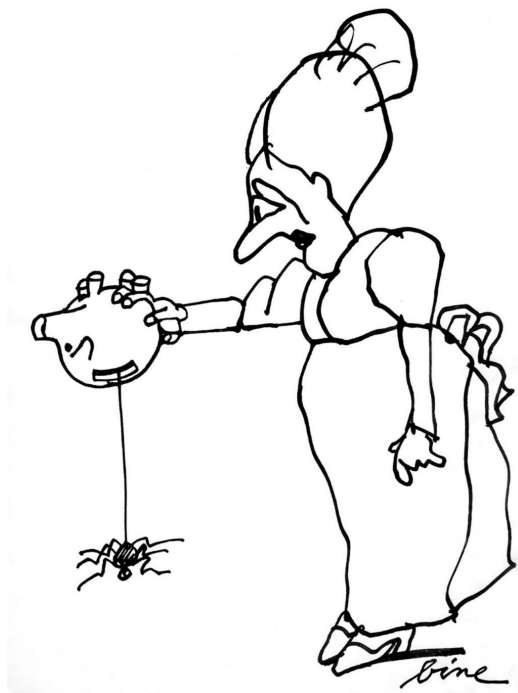

Ladislav Kondor, « Avtoportret »

Vir: <http://www.pomurci.si/osebe/kondor-ladislav/608/>

Slovenski umetniki, karikaturisti.

Naj naštejemo nekatere: Hinko Smrekar, Bine Rogelj, Borut Pečar, Franco Juri, Andrej Novak in drugi.

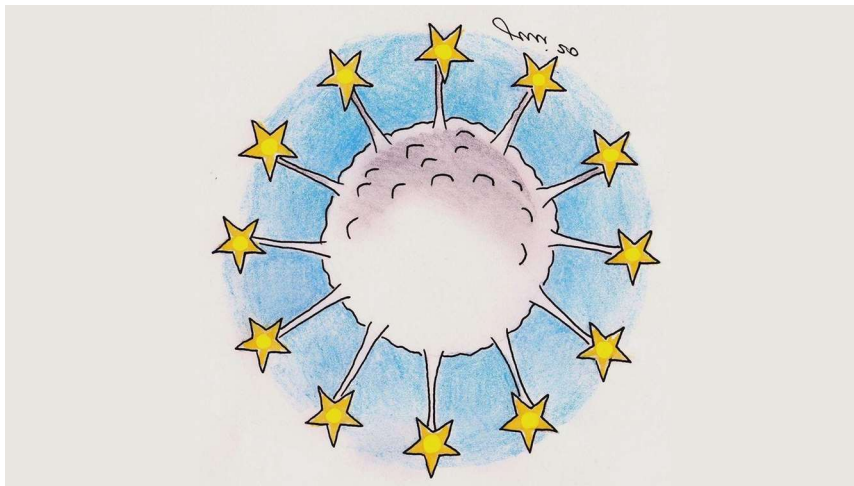
Avtor: Bine Rogelj

Vir: <https://www.delo.si/sport/zimski-sporti/ljubezno-do-risanja-je-nenehno-prepletal-s-sportom-151953.html>

Avtor: Tomaž Lavrič

Vir: <https://www.vecer.com/karikature-za-zdravje-ker-je-smeh-pol-zdravja-10145316?mView=1&tmpl=component>

Avtor: Franco Jurij

Vir: <https://www.vecer.com/karikature-za-zdravje-ker-je-smeh-pol-zdravja-10145316?mView=1&tmpl=component>

Avtor: Marko Kočevar

Vir: <https://www.vecer.com/karikature-za-zdravje-ker-je-smeh-pol-zdravja-10145316?mView=1&tmpl=component>

Navodila za delo:

Najprej se postavite pred ogledalo, dobro se pogledjte in nasmejte.:) Pozorno opazujte vaše obrazne poteze, kaj na vašem obrazu najbolj izstopa, je to nos, usta, oči, brada...

Špičast nos Dolgo čelo Visoke ličnice **okrogle oči** **majhne oči** Ozek nos Privihana ušesa

Okrogla brada **VELIKE OČI** *debele obrvi* Štrleča ušesa **tanke obrvi** Dolgo čelo **Povešene ličnice....Frizura**

Ko ste se dodobra ogledali, predlagam, da napravite manjšo skico.

Na A3 format (če ga nimate, zalepite dva A4 lista) s svinčnikom narišite **doprni karikaturni avtoportret**. Karikatura naj **zajame celoten** format (narišite se na čim večje).

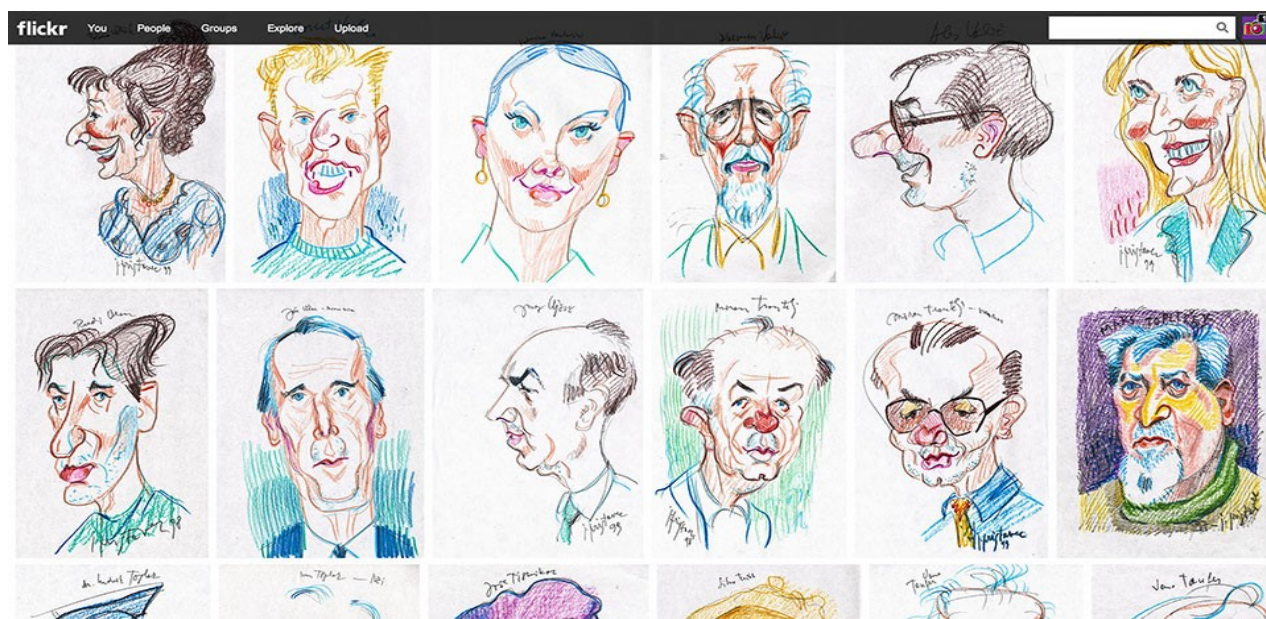
Narišete se **poenostavljeno, črtno**.

Avtor: Boris Oblak

Vir: <http://www.karikatureboris.com/storitve/v-zivo/>

Karikaturo **porišite z barvicami.**

Avtor karikatur: Janez Pristavec

Vir: <http://www.pristavec.info/vserazstave>

Likovna naloga: Risanje doprsnega avtoportreta v karikaturni podobi

Lik. motiv: »Karikatura sebe«

Lik. tehnika: kombinirana (svinčnik, barvice)

Da bo izdelek zanimiv, je potrebno upoštevati določene kriterije:

- izvirnost motiva- poudarjene portretirančeve lastnosti,
- pravilna izraba risalne podlage (formata) – karikaturo narišite na čim večje,
- upoštevajte značilnosti karikaturne risbe (kljub poudarjenim portretirančevimi lastnostmi, mora biti portretiranec prepoznaven), doprsni avtoportret,
- tehnika izvedena dosledno in kompleksno- črna linija, zanimiva uporaba barvic ,
- celostno in estetsko končan izdelek.

Predvideno število šolskih ur:

Ustvarjajte in uživajte!

Lep pomladni pozdrav od učiteljice Katje.

Viri:

- <http://www.topkarikature.si/karikatura-in-obrazi/>
- <ps://core.ac.uk/download/pdf/67571321.pdf>
- <https://eucbeniki.sio.si/lum8/index.html>

Viri Fotografij: internetne strani